

Вивчення іноземної мови – це як шлюб. Ви думаєте, що знаєте свого партнера, коли одягаєте йому обручку на палець, але це - лише початок, а відданість і обов'язок - на все життя.

Що насправді означає “вільно володіти”? У побутовому розумінні цей термін прирівнює знання мови до рівня її носіїв.

Але сторонньому, який сам мову не розуміє, здається, що кожен, хто здатен поєднати слова у речення, розмовляє нею вільно.

Вільне володіння насправді означає, як невимушено та переконливо носій другої мови (L2) може висловитися на певні теми у режимі реального часу.

Хоча така навичка свідчить про доволі непогане опанування іноземної мови, вона не означає автоматично точність та широкий діапазон використання граматичних структур.

Але чи є ці критерії важливими? Залежить від потреб мовця. Якщо людині потрібно поспілкуватися на побутові теми, “вільного” володіння буде цілком достатньо.

Але якщо іноземна мова потрібна для бізнесу або навчання, точність і діапазон структур є дуже важливими. Помилки в мовленні можуть сприйматися як брак професіоналізму.

Найпоширенішими з таких помилок є буквальний переклад з рідної мови (I go in Spain – я їду в Іспанію), помилки у використанні часу дієслова, прийменників, множини, артиклів – всього того, що є неодмінною частиною процесу вивчення мови.

Втім, багато людей потрапляють у пастку припущення, що якщо їх розуміють, їхня мова – досконала.

Фахівці підтверджують це. Граматичні помилки зазвичай не заважають зрозуміти мовця, оскільки носій мови автоматично “виправляє” їх подумки.

Крім того, коли людина починає розмовляти іноземною мовою, друзі та вчителі зазвичай хвалять, намагаючись підтримати, що також може сприяти завищеній самооцінці своїх вмінь.

Хоч би яким красномовним оратором ви були подумки, в перші роки вивчення мови вголос ви розмовлятимете незграбно.

Тож, коли можна впевнено заявити, що ви “вільно” розмовляєте (L2) мовою?

Чи може хтось вважати, що опанував іноземну мову та вміє розмовляти, якщо він/вона використовує лише два часи дієслова і припускається помилок ледь не в кожному реченні, не розуміє носіїв, тому що ті “говорять надто швидко”?

Існують цілком конкретні критерії оцінки мовлення та володіння мовою загалом. Це – швидкість мовлення (скільки зрозумілих мовленнєвих одиниць ви виробили протягом

певного часу) і довжина висловлювання (скільки одиниць ви здатні створити між паузами).

Несвідомий процес, який відбувається в мозку мовця, складається з кількох стадій. По-перше, це уявлення того, що сказати, потім формулювання, як це сказати, і, нарешті, вимова відповідних звуків.

Все це відбувається зі швидкістю приблизно шість складів на секунду. Але якщо людина розмовляє нерідною мовою, їй доводиться в цей короткий проміжок часу виконати значно складніше завдання.

Їй потрібно між іншим долати затримку та вимовляти незвичні для свого мовленнєвого апарату звуки.

Загальноєвропейська система визначення мовної компетенції (CEFR) вирізняє шість рівнів “володіння” мовою: A1, A2, B1, B2, C1 та C2. А відповідає "базовому" рівню, B - "незалежному", а C - "досвідченому".

На кожному рівні мовець може:

A1: коротко розповісти про себе і відповісти на прості запитання, за умови, що носій мови говорить повільно та хоче взаємодіяти.

A2: описати простими словами, що трапилося в минулому, розповісти про навколишнє середовище та пояснити свої нагальні потреби, а також виконати прості завдання, які потребують простого обміну інформацією.

B1: впоратися з більшістю повсякденних ситуацій в країні, де розмовляють цією мовою, а також описати досвід, мрії та амбіції та коротко пояснити свою думку або мету.

B2: зрозуміти складний текст як на конкретну, так і абстрактну тему, висловлюватися на тому рівні швидкості та спонтанності, який дозволяє взаємодіяти з носіями мови без значного напруження для будь-якої сторони.

C1: розуміти довгі тексти на різні теми, розпізнавати тонкощі та прихований сенс, створювати чітке, добре структуроване і детальне висловлювання на складні теми, демонструючи вільне використання структур мовлення та логічних зв'язок.

C2: зрозуміти практично все почуте або прочитане, спонтанно, вільно і точно висловлювати свою думку, розрізняючи тонкі відтінки значення навіть у дуже складних ситуаціях.

В окремих мовців та чи інша мовленнєва навичка може бути більш розвинутою.

Деякі студенти напрочуд правильно використовують граматику, але вони так бояться зробити помилку, що страждає плавність їхнього мовлення. Інші навпаки кидаються в розмову з головою, говорять швидко, але в них багато помилок.

Згідно з дослідженням, проведеним Кембриджським центром вивчення англійської мови, вмотивованому учню потрібно близько 200 годин навчання з вчителем, щоби перейти з одного рівня на інший.

Ключове слово тут – вмотивований. Опанування іноземної мови є надзвичайно індивідуальним процесом. Чи відкритий учень до нових мовних структур? Чи буде він/вона розвивати свої граматичні знання або зупиниться на “достатньому” рівні? Чи будуть вони регулярно практикуватися і послідовно покращувати свої навички?

Отже, від запису першого зв'язного речення до досконалого нарису на літературну тему потрібно пройти багато кроків.

Ірина СТЕПАНОВА, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри іноземних мов ВНТУ,

Людмила ТУЛЬЧАК, старший викладач кафедри іноземних мов